

Štěpánov nad Svratkou

Kraj: Vysočina

Správní obvod: Bystřice nad Pernštejnem

Nadmořská výška: 346 m n. m.

Počet obyvatel: 706

Adresa URL: www.stepanovnadsvratkou.cz

Okres: Žďár nad Sázavou

GPS souřadnice: 49.504589N, 16.339119E

První pís. zmínka: 1285 (739 let)

PSČ: 592 63

Památky a zajímavosti Štěpánov nad Svratkou

Mezi místní památky patří zejména barokní fara s mansardovou střechou či kostel sv. Petra a Pavla s ojedinělou věžičkou nad presbytářem, významná kubistická stavba.

Zajímavé budovy

Státem chráněnou památkou je barokní fara s mansardovou střechou a zajímavým erbem nad vchodem.

Mezi zajímavé budovy ve Štěpánově patří budova č.p.9 - mateřská škola, dříve škola základní a ještě dříve cechovní dům horníků a horní soud. Na fasádě má pernštejnský erb. Dalšími jsou čp. 12 - Panský dům, který do poschodí přestavěl nájemce hutí Ignác Částka kolem r. 1840 a čp. 16 - bývalý zájezdní hostinec. Pozornost si zaslouží i budova obecního úřadu s erbem Mitrovským (čp. 23) a dnešní zdravotní středisko - bývalá škola. Sochy, kříže, odlitky

V parku na „Městečku“ (náměstí) stojí socha sv. Jana Nepomuckého (1896), která je Státem chráněnou památkou a pomník padlých z r. 1925. Druhým křížkem, který je Státem chráněná památka je litinový křížek před farní budovou. Nese letopočet 1761 a byl odlit z prvního odpichu nové vysoké pece. Ve Štěpánově a okolí se zachovala spousta odlitků: např. anděl na místním hřbitově získal stříbrnou medaili na průmyslové výstavě v Jihlavě v r. 1890. Z mnoha dalších můžeme připomenout kříž na vrcholu romantické Vysoké skály, kříž u bývalé pily na Hodůnkách (poslední obydlí za Štěpánovem směrem na Hodonín a Kunštát) z r. 1856, nebo naopak kříž z nedvědického mramoru s letopočtem 1885 u rozcestí k Bystřici n.P. Na vrcholu "Kopce" při pěšině k samotě Lhotky dokládá mramorový kámen (90x48x16cm) se zašlým křížem smrti vojáka ve válkách prusko-rakouských. Kámen v úvozu nad školou (72x38x6cm) byl postaven na paměť smrti Karla Ficze dne 8.8.1753 pod převrácenou fúrou. Novější památkou jsou nová Boží muka (1999) Na Horkách.

Hradisko

Hradisko nad Štěpánovem bylo opevněno už počátkem kolonizace zdejšího kraje, z hradu se zachovaly příkopy a zbytky zdí. Na Hradisku se našlo mnoho střepů a šipek. O hradu bohužel chybí písemné zprávy a nepřímě se ho dotýká pouze zápis z roku 1481 či 1491 (rok nelze s jistotou přechít), ve kterém se dává markrabě Jošt Blažejovi z Kozlova 3/4 lánu pozemků od pustého hradu. Menší opevnění bylo zřejmě i na "Malém Hradisku" (mezi Balkánem a silnicí č.150-dříve č.18) a také v Olešnici, kde svobodnickým dvorem bylo č. 202. Později zde vznikl i malý zámeček s křížovou klenbou.

Štěpánovské zvony

Původní štěpánovské zvony pocházely z let 1639,1535 a nejstarší byl bez data a nesl latinský nápis: "Ave Maria gratia plena, o Rex gloria veni cum pace." Měřil v průměru 55 cm a vážil 93 kg. Největší zvon nesl

nápis: "Tento jest zvon dělán ke cti a chvále léta Páně 1535." Byl na něm vyobrazen Kristus na kříži a Panna Maria se svatým Janem. A kromě toho ještě další znak či ornament. Zvon měřil v průměru 97 cm a vážil 510 kg. Další zvon nesl nečitelný nápis z roku 1639. Při požáru 1917 se malý zvon rozlil a oba velké spadly z věže a rozbily se. Rakouský erár za ně zaplatil 2 000 korun a zvonovinu si chtěl odvést. S odevzdáním se však vyčkávalo až do října 1918 a tím byl materiál zachráněn. Nejvíce se o to zasloužil obecní strážník Tomášek. Z tohoto původního materiálu byly ulity zvony "Maria" (umíráček) a "Svatý Cyril a Metoděj" a v říjnu 1924 byly posvěceny. Přišla však nová světová válka a opět rekvírování zvonů. Na štěpánovské věži přečkal toto nové drancování jen menší umíráček "Maria". V r. 1948 byly odlity dnešní zvony Václav a Vojtěch.

Hornická osada

Moravským unikátem je objev hornické osady ze 3. čtvrtiny 13.st. v lokalitě Havírna (asi 2km severovýchodně od Štěpánova). Na ploše 16 ha jsou tu nejen zbytky důlních děl, ale i stopy po zahloubených obydlích a zbytky dvou tavících pecí. Lokalitu objevil v r. 1993 amatérský badatel Jaroslav Sadílek z Olešnice a nasbíral zde na 250 částečně zdobených zlomků keramiky. Na tomto místě zřejmě těžili stříbro brněnští měšťané, což by dokládaly dvě listiny z pol. 13. a pol. 14. stol.

Hranice mezi panstvím

Nad Štěpánovem v Páleninách se zachoval zbytek hranice mezi kunštátským a pernštejnským panstvím. Jedná se o pět mramorových hraničníků s letopočtem 1678 a s ozdobnými písmeny K a P. Připomínají prodej pernštejnského lesa Prosetínským.

